

ПОЛОДНЯК

4

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

КВІТЕНЬ 1981 Р.

МОЛОДНЯК

100 - ма 1906

50

V.N. Karazin Kharkiv National University

01188/7

9

**ПРИЙМАЄТЬСЯ на 1931 рік
ПЕРЕДПЛАТУ**

КОМСОМОЛЬСЬКІ ТА ЛІТЕРАТУРНІ ОРГАНІЗАЦІЇ,
КУЛЬТОСВІТНІ УСТАНОВИ, КЛЮБИ, ВУЗ'и, ШКОЛИ,
ЧИТАЛЬНІ, ВСІ ПОВИННІ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ

„МОЛОДНЯК“

літературно-мистецький та громадсько-політичний ілюстрований журнал-
місячник, орган ЦК ЛКСМУ

РІК ВИДАННЯ П'ЯТИЙ
ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ЖУРНАЛУ:

Літературно-художній (оповідання, романи, повісті, п'єси, нариси, етюди,
переклади з новин чужоземної літератури, поезії).

Літературно-критичний (статті, розвідки, літературні портрети).

Суспільно-політичний (статті, нариси, огляди).

Театр, кіно, образотворче мистецтво.

Побут (статті, нариси, листи з периферії).

Хроніка літературно-мистецька (закордонна, столична, провінційна).

Серед книжок та журналів.

„МОЛОДНЯК“ виходить щомісяця (1—15 числа)
на 7—9 друкованих аркушів (112—144 стор.)

„МОЛОДНЯК“ продається у всіх залізничних кіосках
Контрагентства Друку на Україні

На 1 рік	4 крб. — коп.
На 6 міс.	2 крб. — коп.
На 3 міс.	1 крб. 10 коп.
На 1 міс.	— крб. 40 коп.

Ціна окремого № (в роздрібному продажі)—50 коп.

„МОЛОДНЯК“ разом з щоденною газетою „КОМСОМОЛЕЦЬ УКРАЇНИ“—
80 копійок на місяць (пільгова ціна).

ПЕРЕДПЛАТУ НА „МОЛОДНЯК“ РАЗОМ З „КОМСО-
МОЛЬЦЕМ УКРАЇНИ“ МОЖНА ЗДАВАТИ ДО ВСІХ
ОКРУГОВИХ ФІЛІЙ ВИДАВНИЦТВА „КОМУНІСТ“

АДРЕСА: м. ХАРКІВ, ПУШКІНСЬКА, 24,
В-во „РАДЯНСЬКЕ СЕЛО“, журнал „МОЛОДНЯК“

Д О В І Д О М А А В Т О Р І В:

1. На рукописові обов'язково ставити прізвище, ім'я й по-батькові автора і точну адресу.
2. Рукописи до редакції треба надсилати чисто переписані од руки або на машинці на одному боці аркуша.
3. В рецензіях на книжки, крім назви й автора, треба зазначати видавництво, рік видання, тираж, кількість сторінок і ціну.
4. Неприйняті рукописи, менші як на половину друкованого аркуша, а також рукописи, що ухвалені до друку—редакція не повертає.

32
8/70

МОЛОДНЯК

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ
ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ-МІСЯЧНИК

О Р Г А Н Ц К Л К С М У

ЗА РЕДАКЦІЄЮ

О. ВОРОБІНА, О. КАРПЕКА, О. КОРНІЙ-
ЧУКА, ДАВ. КОПИЦІ, Л. ПЕРВОМАЙ-
СЬКОГО, К. ТУРГАНА, М. ЦИМБАЛА

4
(52)

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

84427

КВІТЕНЬ

1931

ХАРКІВ

932

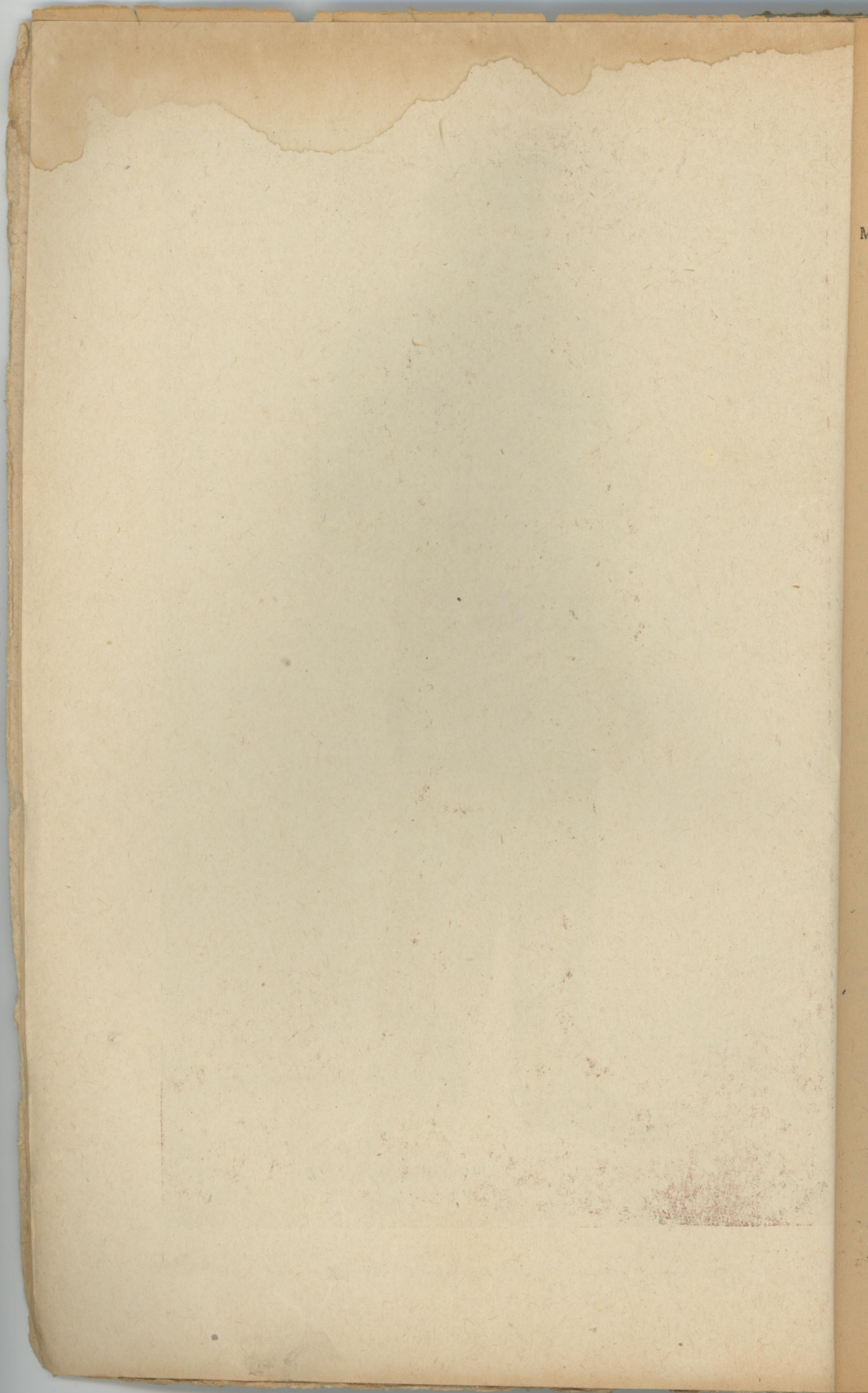
8/70-4

Бібліографічний опис цього
видання вміщено в «Літопису
Українського Друку», «Карт-
ковому репертуарі» та ін-
ших покажчиках Української
Книжкової Палати.

Бібліографічний опис цього
видання вміщено в «Літопису
Українського Друку», «Карт-
ковому репертуарі» та ін-
ших покажчиках Української
Книжкової Палати.

МИКОЛА БУЛАТОВИЧ

НЕИМОВІРНИЙ ФАКТ

(Пам'яти Володимира Володимировича Маяковського)

И мне,
газетчику,
надо одно,
так, чтоб
резала
пресса,
чтобы в меня,
чтобы в окно
целил
враг
из обреза.

(В. Маяковский)

Стоял—вспоминаю.
Был это блеск.
И это
тогда
называлось Невою.

(В. Маяковский)

Хоч до подробиці
факт понови,—
важко
наглого розшолопать,
Стою.
Ні бляску, а ні Неви.
Лопань.
На Лопані
лодка —

вибите дно,

І горе
за груди схопило цупко.
— Хто вас штовхнув
потопити
дредновт,
через те,
що розбилась
любовна шлюпка?

Хто він?! Який він?!

Рамзін чи Шер?

Тиша.

Горлянка

не дійсна для гробу.

От і дошукуйся
хто його зжер...

Порозумітись

спробуй.

Факт:

не з-за рогу,

не в шиби,

не в карк

руки ворожі

ціляли вправні.

З кишені власної

власна рука,—

Для олив'яного

в серце плювка,—

витягла свій

чорнолиський бравнінг.

Як же

дозорець такий

пропустив,

зловреднішого

від Рамзіна й Шера,

ворога кляси,

що вбить його встиг,

зашившись

йому ж

під опуклий череп?!

Не ясно!

Та факт:

крематорій.

Прах.

Мовляв поет —

«інцидент ісперчен».

А нас

не сп'янить

од подібних брэг,

не спровокує

любовним смерчем.

Свідки фактів

важких, навісних,

гартуючись

в класових війнах,

ми робим уперто

сторінки книг

по справжньому

гостро партійних

К. ДАВИД

РІК ТОМУ ПОМЕР В. В. МАЯКОВСЬКИЙ

У гроба Маяковского хотелось
не плакать, а полемизировать.

Л. Авербах.

Пролетарська література втратила в особі В. В. Маяковського міцного і надійного борця-революціонера, що своєю зброєю—поетичним художнім словом, плякатом, революційним віршом «агитатора-горлана» чимало ще міг прислужитися справі будівництва соціалізму в країні рад.

Постріл 14 квітня 1930 року змушує нас ще гостріше поставити проблему боротьби за «дійсну, вільну, одверто поєднану з пролетаріатом літературу» (Ленін), за цілковите оволодіння від революційно-попутницьких письменників світоглядом пролетаріату—філософією діалектичного матеріалізму.

І відзначаючи роковини смерті Володимира Володимировича треба говорити про сьогоднішні завдання пролетарської літератури, про те, яку роллю й яке місце в ній посідав В. Маяковський.

Не дивно, що смерть В. Маяковського стала за об'єкт «жвавого» обмірковування закордонної буржуазної преси, бо і цей факт припадав їй, щоб зайвий раз вилити свою жовч на «більшовицьку реакцію», вигукнути про «свободу особи творця», культуру і інші «демократичні свободи».

Проте, хоч як продажна буржуазна преса дискредитувала революційного поета пролетаріату В. Маяковського, ця нагла брехня не знайшла ніяких симпатій у дійсної революційної маси трудящих Заходу і Сходу.

Факт вступу Маяковського до РАПП'у є ознака найближчого прилучення поета до процесу пролетарської літератури. Цей факт завершує цілий послідовний шлях поета революціонера, який, стаючи «на горло собственной песне», позбувався дрібнобуржуазних напластунків, дисциплінував свою творчість, спрямовуючи її на службу інтересам пролетаріату. Цим поет доходив вищого ступня свободи пролетарського творця, і ніякому Троцькому не пощастить здискредитувати його, патякаючи про «внутрішні протиріччя» «псевдо-революционное огосударствование», «самонасильство».

Маяковский—наш, Маяковский пролетарський поет.

Але Маяковський не зразу став пролетарським поетом. Двадцять років його творчості,—це двадцять років невпинного прямування поета до пролетарської революції, до пролетарської літератури від індивідуалістичного, дрібно-буржуазного революційного бунтарства.

Перший етап творчості Маяковського почався в епоху царської передової і воєнної реакції. В умовах панування занепадницької буржуазної поезії—символізму, поезії «зверхніх десяти тисяч», вишуканої словесно і формально, але анемічної ідейно, виступає футурист Маяковський.

Поезія повинна слугувати вулиці, бо тут на вулиці серед бродяг, люмпенів, повій, безробітних, що їх немилосердно викидає машинізація і динаміка капіталістичного міста, є Людина з великої літери, велика людина, яку треба знайти, відтворити повести на боротьбу.

«Идите голодненькие,
Потненькие,
Закишьте в блохастом—грязненькие.
Идите.
Понедельники и вторники
Окрасим кровью в праздники.
Пускай земле под ножами припомнится,
Кого хотела опошлить.
Земле,
Обжиревшей, как любовница,
Которую влюбил Ротшильд.

Це типовий маніфест міського вільного здекласованого демосу, що його ідеологом і творцем став футурист В. Маяковський. Але й історичне безсилля цієї соціальної верстви цілком позначилось на революційному безсиллі її ідеолога в його творчості.

Тези про клясу речника нового світу ми в цій творчості ще не бачимо. Війну поет сприйняв протестуючи, жахаючись дещо по-пацифістському, але не пішов, як це проповідували меншовики, захищати «батьківщину», бо він все ж по-своєму виступав проти капіталізму.

Поема «Облако в штанах» поема ніби про любов, але в ній поет ви-являє, як ціла суспільна верства кричить про жахи капіталізму, про те, що світ—в'язниця. Треба знищити в'язницю, знести капіталізм. Поет передба-чає революцію, намічає навіть її термін:

... «Где глаз людей обрывается куцый
В терновом венке революций
Главой голодных орд,
Грядет шестнадцатый год...»

Все це йде у Маяковського від «я», від одного одірваного шматочка. Але моноліту, клясової армії, що стане на чолі революції—нема.

У «Флейте позвоночника» в той же час бачимо другу сторону його—відчай дрібної буржуазії, її інтелігенції, розчавлюваної залізною ногою капіталізму.

Але війна не зламала Маяковського. Він все ж, хоч і з дрібно-буржу-азною революційністю, а зразу ж і швидко приєднався до пролетарської революції і зразу віддав Жовтневі «всю свою звонкую силу поэта».

Цей факт категоричного переходу на сторону пролетарської революції, є з одного боку факт знаменний і для В. Маяковського, з другого боку, це збиває з пантелику багатьох критиків і теоретиків літератури, що виходячи із цього факту, хотять оголосити В. Маяковського мало не основополож-ником пролетарської літератури.

Ось що пише, приміром, тов. М. Гельфанд в ювілейному числі «Літга-зети» з нагоди смерті В. Маяковського.

... «Для него не стояла проблема «приятія» революции, как таковой, а существовали лишь практические проблемы наилучшего поэтического обслуживания революции».

Ми знаємо, що проблема «приятія» революції не стояла і не могла стояти тільки перед тими, хто її робив, хто до неї готувався, вивчав обста-вини, збирав сили й наступав. А такий був пролетаріят, на чолі з комуні-стичною партією, а з пролетаріятм бідніше селянство.

І не могла вона, ця проблема не стояти перед В. Маяковським.

А «Главное в облике Маяковского»—заслуга його полягає не в тім, що він без проблеми «приятія» зразу почав служити революції, лише прак-тично добираючи кращих способів цієї служби, а в тім, що він цю про-блему, не вагаючись, розв'язав, прийняв пролетарську революцію.

Чи значить це, що Маяковський прийняв революцію, як пролетар-комуніст? Зовсім ні.

І що це не так, що Маяковському ще через усі тринадцять років пролетарської революції довелося боротись за оволодіння пролетарським світоглядом, лєнінського розуміння дійсності—свідчить уся його пореволюційна творчість, і неодноразово говорив він сам, аж до самої смерті.

В дореволюційній творчості поета, в поемах «Облако в штанах», «Война и мир», «Человек» поет лише протестує проти капіталізму, проти війни, безглуздої бойні, але в цім нема позитивної програми.

І саме Жовтнева революція дала ґрунт цьому протестові. І саме тому В. Маяковський на цей ґрунт безповоротно стає.

Нічого не розуміють у творчості В. Маяковського ті буржуазні «теоретики», що запевняють, ніби революція вбила у Маяковського високу художність. І навпаки, ведмежу послугу роблять ті, що кажуть, ніби після Жовтневої революції Маяковський продовжує свій дореволюційний поетичний шлях.

Революція—це межа. У революції для Маяковського перелім. До нової роботи він береться по-новому, ідеологічно перестроюється, використавши всю свою культурну кваліфікацію на новому ґрунті служення революції.

Виставка творчости В. Маяковського найкраще виявляє все багатство роботи поета. Близько п'яти тисяч великих плякатів, маса різних гасел, підтекстовок, сатиричних віршів тощо, свідчать за розмах його творчости. Тут агітація і за урни для сміття, і за ощадкасу, і проти бюрократизму, проти міщанства і т. д. І нарешті великі поеми і п'єси, як «150 миллионов», «Ленин», «Клоп», «Баня», «Хорошо» його лірика тощо. Ось величезний доробок поета революції, що увійде в залізний фонд спадщини для виборюваної пролетарської літератури.

Цілком справедливо каже тов. А. Селівановський: «Все творчество Маяковского принадлежит пролетариату и только ему».

Але абсолютно неправильно, огульно і не діалектично говорить тов. А. Зонин:

«Принима́ть Маяковского—значит действовать его оружием».

Казати так, значить не розуміти самого Маяковського, його творчого шляху. Це значить, по-суті заперечувати самого Маяковського, який недовзі перед смертю на конференції МАППу говорив:

«Я, товарищи, вхожу в РАПП, как в место, которое дает возможность переключить зарядку на работу в организации массового порядка... Путь массовой работы влечет за собой изменение всех методов нашей поэтической работы».

Отже сам В. Маяковський сказав, що багато чого треба змінити в методі поетичної роботи. Він визнав, що його погляди:

...«Должны меняться, и на которые мой вход в РАПП должен также наложить известный и даже очень большой отпечаток».

Як же можна після цього так ображати небіжчика, вульгаризувати його слова, підносити йому той самий ненависний «портсигар», записувати його в ікони і проголошувати: «метод Маяковского—это метод пролетарской литературы».

Правильно каже тов. Селівановський:

«В пределах же этого наследства (спадщини В. Маяковського) пролетариат сумеет отобрать в первую очередь то, что послужит ему и его искусству в борьбе за социализм, от того, что для самого Маяковского было результатом незавершенности его пути к творческому диалектико-материалистическому мировоззрению».

Неправильно й некорисно в цілях оцінки самого Маяковського і в цілях завдань пролетарської літератури не зважати на раціоналізм, поверховий схематизм у творчій методі Маяковського, не відзначити, що у своїй прекрасній poemі «150 миллионов» він не показав кляси пролетарів, не викрив конкретної діалектичної дійсності революційного руху.

Маяковський правильно, жорстоко, по-революційному викривав міщанство в нашому побуті:

Ты может к ихней примазался касте?

Целуешь!

Ешь!

Отпускаешь брюшко!

Сам в ихний быт, в их семейное счастье

Намереваешься пролезть петушком!»

Але тут ми не можемо не відзначити, що поет зрозумів НЕП навіть не як відступ, а щось більше, що в наслідок його відновлюється сила у «прольованого міщанина», що під Жовтнем:

«Его огнеперым

крылом

расставились,

разложили посудыны».

Йому здавалось, що реставрувалось оновлене міщанство, а разом реставрував він і художні засоби боротьби з ним. Це вже рецидив. Така його поема «Про это».

Слід сказати й про найкращу поему Маяковського «Ленин». Ця поема—новий етап для Маяковського. Ще більше наближення до пролетарської ідеології, але ж у цій поемі не до кінця правильно викрито глибину діалектики історії.

Але ж вага поеми «Ленин» попри все це величезна, завдання дати лєнінізм у діалектиці історії,—складне й з цим завданням Маяковський не зовсім справився.

Старий світ індивідуалізму ще міцно тягнув поета назад. Такі зриви ми яскраво бачимо в поемах «150 миллион», «Містерія Буф», «Клоп», «Баня». тощо. Дрібнобуржуазне напастування часто заважало поетові стати на твердий ґрунт пролетарської ідеології.

Але він боровся з ним і переборював. В ім'я витворення вільної революційної пісні, він «ставав на горло» оцим пережиткам, але впевнено й потужно перетворювався на дійсного пролетарського поета.

Саме в періоді переустрою, останнього його етапу обірвалось життя великого пєта. Приходячи до РАПП'у, за допомогою його він мусив остаточно ствердитись. «РАПП был прав, приняв его в свои ряды. Его место было в среде писателей рабочего класса»—каже тов. Авербах, і цілком справедливо.

«Рабочего

Громады класса враг

Он враг и мой

От'явленный и давний».

Ці слова найкраще визначають самого поета і його позиції.

Маяковський інтернаціональний.

Українська пролетарська література в боротьбі за гегемонію, в боротьбі за творчу методу пролетарської літератури так само багато має вчитися у Маяковського,—творця нових жанрів, нових творчих форм, поета, що так широко закріпив «гражданскую поезию» Жовтневої революції, творив і закріплював нові публіцистичні жанри в поезії і драматургії.

Боротися з ліво-інтелігентськими індивідуалістичними дрібнобуржуазними наскоками на пролетарську літературу, використати, переробити всю спадщину, переварити з усього революційного минулого В. Маяковського, і з допомогою цього на базі діалектичного матеріалізму витворити творчу методу пролетарської літератури.

Маяковський заслуговує на те, щоб його твори читали в усьому Союзі Рад, отже нашим видавництвам варто поспішити видати його твори українською мовою.

М. ШЕРЕМЕТ

ЩОДЕННИК БРИГАДИРА

(Уривки з поеми)

І. ЛИСТ ДО ДРУЖИНИ

М. Є.

Моя хороша!
Коли пишу,
ні друг по ночлігу,
ні сторож,
ніхто не
спинить
в райкомі
металевий шум,
що я вистукую «Ремінгтоном».
Пізня година.
Це видно хоча б,
як глибоко пада
в тишу друк.
Мою любов,
моє почуття
передаю майстерністю рук.
Рядками
рівних
виточених літер
хоч рух емоцій
не вкладу
в стандарт!
Та ти зможеш
вибрати
відти
все дорогоцінне,
поєми варт.
Ти тільки здивуєшся—
чиясь рука
із щільно збитих
друкарських
колонок
повиковирювала літеру К
якимсь чудним

неологічним
 ломом.
 (Причина граматичним курйозам одна:
 Коефіцієнт навантаження
 —це звідси)
 Найбільше
 райкомівці
 натискали
 на
 (К)омсомол,
 (К)олектив,
 (К)ерівництво.
 Та з клявішів апарату
 на диво їм
 чомусь вилітали низенькі
 нотки
 Друкарням
 увірилось
 набирати
 «своїм»
 безмінний програм 40%.
 Крива видобутку вугілля
 замерзла,
 місця не дадуть
 з підвищенням ради!
 І виїхали,
 щоб взяти на леза,
 з заводів
 і фабрик
 ударні
 бригади.
 Я теж попав
 в бригаду ЦК
 і зараз працюю
 в місті Сталіно.
 Ураганим вогнем
 ударних
 декад
 потрібно взяти
 вугілля
 і сталь нам.
 Стіл.
 Телефон системи «Шарманка»
 Ульянов (Ленін) «Правду» чита.

Сказати десять—
буде мало,—
двадцять,
тридцять бюровців
Штаб!
Шкірянки,
котік,
шахтарські блюзи,
(Зовнішній вигляд) це буде не все;
Зранку до вечора
в колишній Юзовці
Сидить дорогий
наш Генсек.
О, музо моя,
тобі й струни до рук!
Але через що ти,
в своїй же державі
не можеш
«історгати хвалебія звук»
Ну так, як приміром комсомольський
Державін?
«О ти, відважний наш Генсек,
тобі гвинтівку даємо ми!
Її ти славно понесеш,
не віддаси повік нікому!»

Р. С. Прошу не «Феліцу»,
а «Комсомолец України» дивиться.

Я ж бачу в тобі
комсомольською масою
обраного.
командира.
і зовсім не треба
поетичного
масла,
і рим золотих
до твого
мундира.

Моя люба! Ми молоді,
як і я—ти носиш КІМ,
і бадьорість рисунком
надій
виграє на джемпері твоїм.
— Чи ти віриш в силу речей?

не впаду

ніколи

в стуму.

Вже 4 роки підряд

гріє серце військовий нумер.

І куди б не ходив,

щоб не робив,

почуваю себе стрільцем.

Мулить око—відсталий цех

Взяти

штурмом,—

кинутись в бій.

Щоб робота

на повний хід!

Перевищення промфінплану!

Це не гасло,

а голос

снаги.

наших сил молодих буяння!

Мила моя!

Я спитати радий,

Це хвилює мене тепер:

як сприйняв осередок (і ти)

Грудневий Пленум ЦК ВКП?

А мені,

в календарній люті,

це був найщасливіший день.

Радість таку

в світову

революцію

викличе

мобілізаційний

бюлетень.

Про стан подібний

казати

прийнято:

під собою не чує ніг.

Я ж ноги чув,

в стремена вкинуті,

і карабін

на мені.

Пішов в ЦК—запишіть в бригаду!

всього себе—на вугільний фронт!

Ваше—мандат,
 броя,
 розпорядок,
Моє—кайло
 й перо!
Присягу
 ми дали
 там же:
(врочистости промінь
 на кожного ліг)
Поки вугіль
 здоланий не ляже—
не вийдемо
 з-під землі!
Перед країною —
 всі в боргу,
обіцянок вкрай
 авансом
 набрано,
та відповідальности
 ми знаєм вагу...
... А як твоя
 книжкова фабрика?
Я певен,
 в нарядній,
 на дошці червоній,
висить
 любий
 ініціал.
Це значить —
 в соціалістичнім перегоні
ти
 краща
 ударниця!
Чи ж мені
 від тебе відстать?
І я в бригаді
 працюю
 не гірше,
промфінпляни
 жену до ста
епіграмою,
 гаслом,
 віршем.

Чи радість мою
 зрозуміє хто?
Найкращої слави
 я не знаю,
як гасла свого
 зустріти рядок
на вулиці
 чи в трамваї!
Моя хороша!
 Ранішній світ
манить мене
 заснуть трохи,
столю
 райкомівського вид
веде
 на сонного похід.
І я простягнусь,
 укрившись
 плащем,
Особисті справи—візьму під голови.
Може ввісні розмовлятиму ще,
бо не побачимось
 скоро ми.
А так би хотілось близькість
 відчуть,
як ніхто, розумієш
 ти мене!..
Та я листа
 на цьому кінчу...
(Далі
 пішло
 інтимне).

II. ЛАНДШАФТ ШАХТ

«Тут шахта «Червоний Жовтень»,
там п'ють чавун на заводі
в Макіївці
а далі знов
 і знов те...
— взагалі: не мак і вівці (!!)»
Взагалі не вірш і не проза,
а чорт зна що —
 (сказати ввічливо).
Чи й мені стати
 в глупу позу

без «голови на плечах»

Маловічка?

Та ні!

Із за найкращих рим
не зраджу штреки шахт,
не кину правди об поріг,
не обрешу ландшафт.
Почну од центра, де живу,
працюю де—«Червоний Жовтень».
Макіївка—маяк в степу,
вона бо скрізь,

куди б не йшов ти.

Од неї шахти у вогні,
од полум'я гарячих домен.
Шахтар по вогнищу в вікні
навчився прокидатись вдома.
Акумулятор (замість Деві!)
і він в копальні 29.

— Здрастуй Мусію!

— Здрастуйте й вам!

— Ви на «Софію»?

— Я на «Іван»...

— Увечері в клюбі

збираймось швидко,

а поки на все—

мені йти далі!

— Нам на «Шмідта».

— А нам на «Італію».

У спадок з буржуазних благ,
архітектурний випав лубок.

Глибоко в землю залягла
холодна темрява халупок.

Труд

тут

труна.

На-гора

халупа

тривогу

трима.

Не передавали

розкошів

ранку,

ні фікус зелений,

ані фіранка.

Хоч любить шахтар—
і клубний оркестр,

і хоргурток,
і пташині співи...

Може тому
і посьолок ввесь
високо

ставить шпаківні!
Та входить глибоко заруб,
де шкрябало кайло,
закурених, сліпих халуп
рушиться
шаблон.

Категорично,
невблаганно
у безвість
сходять
балагани.

І в ніч холодну ловесні,
привітно сяють вікна-очі
нових будинків — корпусів,
родини, де, живуть робочі.
На спортмайданах рівні ґрати,
землі розграфлено квадрати.
І він біжить.
І на скоку
Сидить уже на турніку.
Земля і небо — на долонці —
та комсомолець крутить «сонце».

III. МІЖШАХТНЕ СТАНОВИЩЕ

Донбасе!
Тебе не убгати,
нікому,
ні в яке пано!
Треба

тебе
брати

в двох
плянах.
Донбас — під землею
(головне!) — й над.
Римо,
вгризайся,

в товщу
надр!
Хто вугіль
дасть
паровозам —
хто?
16 мільйонів
чекаєм
тонн!
40 відсотків
твій промфінплян!..
Відповідай,
шахта
«Іван»!

Ой Іване—Іваночку!
Стоїш собі на ганочку,
руки в брюки, дим кільцем
і плюєшся у лице.
На «Івані» всі геть п'яні,
п'ють організовано.
П'є стареча, п'є малеча,
п'ють мобілізовані.

Шахто «Іван» — одягніть картуз,
вид свій
поправте трохи!
Дивіться просто —
а не як боягуз,
дивіться в вічі —
не в ноги!

Ваше минуле?
Скільки літ?

Участь в революції?

Ви ж в червоних

загонах

були,

і в Жовтні,

і в Лютім!

Ви ж

прославили

себе

в бою,

в шахтах

топили

Денікіна!

Ви будували
 державу
 свою,
Ставили Сталіно
 й Нікопіль!
У республіканський запас
ви увійшли
 золотим
 фондом.

Партія
 відзначила вас
на
 господарським
 фронті.

Шахто «Іван»—
 це ваше ім'я?

Чи може
 загадаєте час—
коли врочисто
 надано
 вам

славне
 ім'я
 «Ілліча»?

Де ж загубили
 його
 ви,

вайлуватий,
 старий
 «Іван»?

Не сидать,
 не хилить голови!

Відпо-ві-да-ти
 в-а-м!!!

«Іване!»
«Софіє»—
 а-гей!!!

(Гук пронісся далі
 й далі...)

«Амур!»
«Капітальна!»
«Італіє!»—

сором,
 ганьба!

— Де

ваше
справжнє
ім'я?..

КАТАЛОГ ОПОРТУНІСТА

Ви, товаришу... гм... з центру.
все із директивками.
Вам подай головмоменти,
гм... і щоб готівкою!
Гм... нащо така гарячність?
Нам, низам... гм... дивно!
Зрозумійте, будем вдячні,
данні об'єктивні!

Там немає,
тут не досить.
Там

хоч пробі,
тута
просять.

Пишем,
дзвоним,
дзвоним,
пишем...

Увійдіть
у стан наш
лише!

Гм... нащо б ви
нас
питали,

коли ось причин
каталог!

Всіх у решеті дірок,
не затулиш латкою.
Сорок вісім сторінок
скріплено печаткою.
Вігер добрий вас приніс,
попрацюєм з вами ми.
Ім'я моє—Опортуніст,
по батькові—Іванович!

* * *

На першій сторінці

каліграфічно красиво:

Брак робочої сили

І шумить, і гуде,
дрібен дощик іде.
А хто ж мене молодого
до Шахткому приведе?
Обізвався шахтар
на хлоп'ячу біду:
— ідемо за мною слідом,
до Шахткому доведу.
Комсомольців там—
не знайдеш і місця.
Вже чекають третій день
чоловіка триста....

ЗУСТРІЧ ДРУЗІВ

— Здорово був! Кого я бачу?
Ти Василенко? Окружком?
— Здоров—здоров!

І тебе значить.
не забаривсь
прислать

Райком!

На, п'ять!

Працюємо укупі,
райкомівець
і член Бюра.

Не вперше нам
палити губи,
вогонь самий
до рота брать!

Ти розумієш в чім секрет—
Та це лиш для порядку!
Давайте сил пругких каре,
і комсомольську хватку!
Хоча не всіх плече в плече
в загін з'єднала спілка,
бо є відсоток, що втече,
одержить спеца тільки.
Далі

логічно,

а не липа-мідь—

Йшли запитання — відповідь.

— Як завшахтою?

— Бюрократ.

— Головінженер?

— Бюрократів брат.

— Завмеханізації?

— Рвач.

— Комендант?

Рвачу помагач.

— Партосередок де, Комсомол?

Очі у відповідь

сумно блиснули—

Значить—

поганий висновок!

На другій сторінці каталогу

видно:

«Матеріальні злидні».

Їх було троє—хороші парні,

в продольнім штрекові кращі ударники.

Чернігів, Курськ, Таганрог.

Кожен із них працював за трьох.

За чотирьох працювали б хлопці,

коли б не потрібно було комсомольцям.

Одному—чуні,

другому—спец,

усім трьом—баня.

та певно лоб у зава міцний,—не тарабанить.

Вуха заклало од жартів на баню таких:

«У Франції б сифіліс—а в нас чиряки»...

Технорук Авакьянцев, з бюрократичною міною,

робітників за чунями, шле до Калініна.

Та ті Авакьянцеві чуні давши,

од шахти «Софія» послали подальше...

Їх не троє було хлопців,

ударників комсомольців;

Сотня

сотні

йшли

на зміну

через рівний час—

годину.

Голизну

прикрити

де б чим

йшли у свитах,

йшли у френчах.

Хоч у склепі

добре чули

Є і специ—є і чуні.

Комсомоле—рух,
темп!

Комсомоле—
не спізниться!

Ми розслідуєм,
ми знайдем

де?

Зарито?

Шкідництво?

Буде комусь оливо,

чи в'язниці

палі.

Мобілізовані трапились—во!

На

великий

палець!

Хоч були й такі (їх мало),

що дивлячись опортунізму в жирне сало:

— хто ти єси?—питали

І гукали

розгублено

на всі лади:

— О приди, приди—розсуди!..

І така роззява—шапка

новаків зібравши гурт,

говорив з смертельним жахом,

як в забої чувся гуркіт.

«Ну браточки... ставлю точку!

Коли б трохи—амба!

Взяв я, значить, два зубочки,

обушка і лямпу.

Йду, знач, штреком,

в п'яту лаву,

круглячки дістав

на славу.

Тільки, значить, на коліно.

трохи підкріпить кріпління—

ж'чую брат,

повітря брак,

і зразу

газу!

гремучого!

ди такого тягучого!

і десь

гур-гур-р...
Там би мені,
 браточки,
 капут,
коли б я не драла,
і, значиться,
 тут»...
Ах боягузе, страхопуд!
Та кожному
 згадався

 гук.
То вугіль
 рухається
 глухо

під тиском
 невидимих рук.

І зав це знає.

 Чисто й гладко
записано: технєполадки.
Записано і мало горя їм—
це ж шахта 3 категорії.

До 5% газу—там
робить не маєш ти.
Але нащо, чия мета
позбивані «хрести»?
Законе,

 молотка
 бери,
забий
 забий
 гвіздочками.

Але працюють шахтарі,
виносять
 газ
 сорочками.

«ШАХТАР В ШАХТУ СПУСКАЄТЬСЯ»

Серце, як стрілка
на ампері—хить!
Вперше тільки
сідає в кліть.
Шахтар в шахту спускається—
з білим світом прощається.
А тут злорадно,

рівно й гладко
шумить естокада,
працює одкатка.

Прощай шахта, прощай світ,
повернуся я—чи ні?

Лоб іспитілий
не чути ніг.
А тут глузливий
одкатчиці сміх.

Клітка дьорнула, рванула,
аж у серце колонуло.

Підставив спину
в чеканні бур.

Та в мить єдину
мигнув стовбур.

і зразу

страх і трепіт—де?

в колінах біль—

усе це даром!

З акумулятором іде
квершлагау рівним коритаром.

І за хвилину вже

він звик

давати

просторінь

вагонам.

Чутно в пітьмі

конячий фирк

і ллється

пісня

коногона:

«Зачем, зачем ти тарапілся,
Зачем лашадок вістро гнал?
Алі

(мотив тут загубився)

Алі десятик увідал?»

І потім: трр, Ахмат!

В бога!.. В дивізію! (мат, мат!!!)

Прожектор

на шапці

вниз

нахилився—

вагон

з

а

б

у

р

и

в

с

я.

АВТОБІОГРАФІЯ, ЯКИХ БАГАТО

Батько й матір були кравці,
 дід—нема діла до діда!
 Син, головне, хотів не хотів,
 а мусив іти слідом.
 Слідом безбарвним, як біле шво,
 на ньому голка й наперсток...
 А що, коли син не по ньому йшов,
 міряв не метри, а верстви?
 Кроїв не лацкани, не піджак,—
 залізничні мости з фанери?
 Комсомол підтримав кандидатуру
 бажань,

і вчитись послав

в інженери.

І він учився, як треба нам—

За рік на 2-му курсі!

Що значить—умов,

часу нема—

перед більшовицьким

«мусим»?

Готовий завжди

незакінчений

фах,

головне—

енергію,

волю,

в 24 години

на ногах

віддати

йому Комсомолу!

І він прийшов,

рішучий,

суворий,

Республіки

славний

час.

Комсомольця—

осередкові збори
мобілізували в Донбас!

І в шахті,

краще од усіх,
і легше,—

він

тягнув

упряжку.

Що значить—з сил?

Що значить—важко?

Цього ніяк не зрозуміть
забійникові в Східній лаві,

Що звик віддавна

труд цінить
як «справу честі,
геройства,

слави».

Серце до серця,

рука до руки,
порука—

брат за брата!

З кадровиків,

мобілізовиків
підбралась

ударна

бригада.

Зверху жар,

Зпідсподу жар

(погана вентиляція!)

Жилонкою легенько вдар,

і зашумить вугілля шар

із антрацитним глянсом!

Вугілля манить темний блиск,

Тут цілі гони простяглись.

тут надовбаєш живо!

Забійнику побережись,

кріпіннями попідкріпись—

навислі темні брила!

В жилу—рраз!

В лямпочку—два!
 ... Вибух! Газ!..
 ... Мертва! Голова!..
 По штреках, проходках
 пройшов шквал:
 в лаві завал!
 Рупором пропорого,
 вгвинчено
 гвинтом:

— 15 забито!
 Лямпочка зімнята,
 не скаже вона:

— чия вина?
 І коли
 літун
 з шахти
 тікав
 кадровикам
 було
 невесело,
 з Харкова
 виїхала
 бригада ЦК
 з Сталіна —
 Суду
 Сесія.

IV. АТАКА НА ПРОРИВ.

ПРОМОВА НА КОМСОМОЛЬСЬКИХ ЗБОРАХ.

«Товариші комсомольці!
 Руку на серце!
 А чорту жалібних слів
 патшок!
 Добре,
 як в кожному
 з нас відіб'ється
 помста
 за п'ятнадцятьох!
 Помста?
 Кому?
 Мені,
 вам,
 тобі й тобі —
 всьому колективу!

Так!
Я довідки буду давать,
хай
вони не здаються дивні!
— Осередок,
пильніш дивись!
Гасло, що од повторів
вицвіло.
Як допустили
ви
завестись
павутинню
шкідництва?
Тільки тому,
що очі десь
ваші були —
стався вибух.
Це кожному ясно тепер,
як день,
що в оправдання
сказать
ви могли б?
Нам не човном
плисти по воді,
в брід іти,
переходить прірву!
Треба,
хід цих сумних подій
пов'язати з проривом.
Як нам голову
гордо носить?
Я не знаю,
хто має спокій?
Коли шахта
на сором усім
на Сороках сидить як сорока...
Сумно бачить в шахткомі нам
замість ртуттю налятих графік,
замість кривих і діаграм —
траурні рамці фотографій!
Мов породи тяжкої шмат —
забурила серце печаль.
гійчуліша втрата з втрат
відібрала ім'я «Ілліча»!..
Та не нам

пальці рук ламать,
та не нам
собать в сумі
ноги!
Комсомол —
значить
наступать!
Комсомол—значить
перемога!
Кілька хвиль
абсолютної
тиші,
(Тиша така —
хоч вірші пиши!)
Два кроки
вперед
комсомолець
вийшов,
(очі—люстра слави:)
— «Пропоную організувати лаву
імені 15 вбитих товаришів...»
Тоді на п'ять частин світу
з місця зборів
лунав
Ітернаціонал.
Поклялись:
з більшовицьким звітом
прийти
в ударний
квартал!
Гасло хтось,
як з нагана стрельнув:
—Комсомоле, під землю!
Червона хустиночка,
по краях шовкова.
Просить слова хвилиночку
Маня Голишова.
Безапеляційним
сказала
тоном:
— Остільки — оскільки
я дівчина тільки —
мобілізую себе
коногоном...

Сміх, регіт усіх стомив, —
ошкірювалась чубата молодь.
Дорожче сестер цінуюмо ми
і любим своїх комсомолок.
В дужках:
Зборів одмічено рівний тонус —
можна було б і скінчити на цім.
Та кілька рядків заперечить
ніхто не,
про виступи
інших
промовців.
Іх власне й був тільки один.
За лінію партії
кинувши слово
він промовляв по кілька
годин
з натяками й загадково...
Загадки
можна від нього
про темпи.
механізацію,
кризу —
чуть.
Та розгадку дасть
їй кожний напевно
варто—перевернуть.
Загадка:
Яка людина має хвіст?
(зміняючись)

ЗВОДКИ ЗА ТИЖДЕНЬ.

Не заздрю телефоністці «баришні» —
хвилинку перерви хоча б?
Із 100 контактів—хіба ж ні!
75 припадає на Штаб!
Тов. Акулов в Макіївськім
Міськомі
гирею звис на телефоні.

**
*

«Червоний Жовтень». Діла ну-й-нуж!
В осередку 120 мертвих душ.
З членськими внесками хоч
повіситись —

не платять по 8 місяців!
Заходи вжито. В газеті розміщено.
Осередок перевірено й перечислено.
Чекаєм підтвердження наших віз—
зняття секретаря за

опортунізм.

**
*

Телефонуємо. Вже встигли
Розташувать комсомольські сили.
В кожній лаві, в кожному забої—
комсомольці готові до бою.
Щоб промфінплан знов не вгробили—
ведеться точний, неухильний облік.
Кожен несе дисципліну залізу,
всі комсомольці—на механізмах.

**
*

«Щоб робота йшла рівно й гладко
пиши про технеполадки»
Книгу рапортів для цього почато.
Вартують комсомольки-дівчата.

**
*

Опортунізм

лізе

в вікно,

коли йому

зачинено

двері.

Та не втівав іще

ніхто

де «Легка Кавалерія».

Виявлено матеріяли (далеко не всі—
готується рейд

третій)

Частину передано в РСІ

частину Завшахти

частину газеті.

**
*

1. (З ГАЗЕТИ «АКУМУЛЯТОР»)

«Героїв прогула не знає хто?
Не всім відомі Семчонок й Бутко.
За 2 місяці—6 упряжок!

Для початку—хороший стажик!»

2.

«Красуленко, Пискун, Морозов—почули
що премії даватимуться за прогули.

Хто більший прогульник чи

симулянт —

Якраз «лафа» для таких хлоп'ят!

Хто премію одержить—сказати не важко
хлопці всі не люблять упряжки.

І наче всім у вуха надуло —

кожен зробив по 4 прогули!

За ким премія, перше місце —

скаже нам кінець місяця.

Премія цікава:

підіймуть на-гора,

і за прогули

поженуть з двора!»

ударник (підпис)

ВИРОК СУДУ В СПРАВІ ЗАВАЛУ

Суд

пройшов

під конвоем очей

очей

масиву

робітничого.

З-під гори

паперів

пухких

наче

вирок

виріс

на диво

лаконічний.

Чіткий,

ясний,

як ґрати

БУПР'у,

в яких

винуватим

вилізти—зась!

Десятникові

з завмехом

вкупі

порозилась

рука

чиясь.

В ній було все,

до кари на горло.

менше всього

надій

на аселяцію,—

що 10 років

в'язничного горя

півгорем

здалися

заввентиляції.

ПРИМІТКА

Суд викрив

підкидницьке

лице—

заввентиляції—білий офіцер!

З УХВАЛИ РАЙПАРКОМУ

за правий опортунізм на практиці.

за хвостизм,

невміння робить,

Звідси—

на шахті збіг

чорних

реакцій—

Бюро осередку розпустить!

Секретарю осередку Снежину—

сувора догана з попередженням.

Зняти з роботи—послати в забій.

Новому керівництву

кинутись в

бій,—

змити з шахти

ганебну пляму!